

Чишко Катерина Олександрівна

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Однією з прогалин невеликої кількості наукових надбань з приводу адміністративно-правової кваліфікації є відсутність теоретичної бази кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. Маємо на увазі, вироблення теоретичної бази, яка б склала єдиний міцний методологічний фундамент для проведення кваліфікації зазначеної групи правопорушень. Сьогодні, у доктрині адміністративного права, майже не існує ні спеціальної літератури, ні методологічних посібників, ні рекомендацій для суб'єктів, до кола повноважень яких безпосередньо входить кваліфікація адміністративних правопорушень. Більш того, часто адміністративно-правова кваліфікація у юридичній літературі «йде поряд» з кримінально-правовою кваліфікацією, що по суті не дивно, тому що між кримінальним і адміністративним правопорушеннями є певні спільні риси. Проте ототожнення процесу адміністративно-правової та кримінальної кваліфікації, а й таким чином, перенесення керівних положень останньої є зайвим. На нашу думку, шукати спільну теоретичну базу для принципово різних галузей права – це не зовсім доречно, як і керуватися методологією виробленою для кримінально правової кваліфікації. Почати, на нашу думку, необхідно з найголовнішого – визначення сутності та значення інституту адміністративно-правової кваліфікації правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.

Сутність зазначеного адміністративного інституту полягає у наступному. При здійсненні неправомірного посягання на суспільні відносини, які є його безпосереднім об'єктом, посягання становить якусь дію

чи бездіяльність (об'єктивна сторона) людини, суб'єкта даного посягання. Крім дії або бездіяльності об'єктивна сторона характеризується причинним зв'язком між діянням і шкідливими наслідками адміністративного делікту, а також іншими ознаками його вчинення, до яких слід віднести: місце, обстановку, час, спосіб, знаряддя та засоби. Говорячи про суб'єкта неможливо не зазначити наявність й суб'єктивної сторони такого правопорушення, тобто певного психічного ставлення людини до своєї дії чи бездіяльності (вина, мотив і мета скоєного проступку), – все це утворює склад адміністративного правопорушення.

Суб'єкту кваліфікації необхідно, при виявленні адміністративного правопорушення, співвіднести вчинене правопорушення, тобто його склад, з нормами передбаченими адміністративним законодавством, зокрема у сфері громадського порядку та громадської безпеки. Далі – визначити, під яку саме, статтю закону підпадає таке діяння. Тобто відбувається процес надання юридичної оцінки конкретному скоєному суспільно-небезпечному діянню для отримання відповіді на запитання: «яке адміністративне правопорушення вчинене?». А це неможливо без визначення складу проступку.

Кваліфікація адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадянського порядку та безпеки – це діяльність спеціально уповноваженого органу (посадової особи) щодо пізнання (визначення) юридично значущих ознак діяння (правопорушення), їх аналіз, узагальнення та співставлення з ознаками юридичного складу проступку, визначеного законодавством про адміністративні правопорушення, які посягають на суспільні відносини у сфері громадського порядку та громадської безпеки та застосування передбаченої законом санкції.

Звідси випливає необхідність (потреба) у застосуванні до адміністративного правопорушення у сфері громадського порядку та безпеки лише тієї норми закону, яка у повному обсязі буде відбивати його склад. Недодержання цієї вимоги неодмінно призведе до помилок (суб'єктивних і логічних), а помилки – до неправильної кваліфікації. Неправильну

кваліфікацію, на нашу думку, можна визначити як наділення складу злочину адміністративного правопорушення тими ознаками, які насправді йому не притаманні та як наслідок – його співставлення з неправильною нормою адміністративного законодавства й застосування до правопорушника санкції, яка не відповідає вчиненому діянню.

Значення кваліфікації адміністративних деліктів у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки впливає з основних завдань держави. Одним з яких є – забезпечення громадянського порядку та охорона громадської безпеки. Оскільки, держава не може бути «справжньою», коли люди не відчувають себе під захистом країни, у якій вони знаходяться.

Виконання вищезазначеного завдання неможливо без виявлення, припинення, усунення та попередження адміністративних правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки. Правильна кваліфікація того чи іншого адміністративного правопорушення у сфері громадського порядку та безпеки гарантує застосування справедливого, законного та обґрунтованого покарання з урахуванням його виду та розміру, яке походить від повної, об'єктивної оцінки суспільної шкідливості адміністративного правопорушення та шкоди яку завдано ним. Усе це стане запорукою автоматичного розмежування схожих складів адміністративних правопорушень між собою, та адміністративних правопорушень у сфері громадського порядку та безпеки, від схожих за своїми складами кримінальних злочинів. Особливого значення правильна кваліфікація набуває, коли стає правилом, а не виключенням. За таких обставин це юридичне явище починає позитивно впливати на правосвідомість громадян, виховуючи та підвищуючи не тільки повагу до норм законодавства, у тому числі, які регулюють правила належної поведінки у суспільстві, а й рівень законослухняності. Наслідком, стане зменшення адміністративних правопорушень у сфері громадянського порядку та безпеки. У цьому ракурсі, можна говорити про стратегічне важливе значення правильної кваліфікації адміністративних правопорушень у зазначеній сфері.